

NAISIIN KOHDISTUVAN VÄKIVALLAN TORJUNTAOHJELMA
TYÖRYHMÄN 10. KOKOUS

Aika: 18.12.2020 klo 9.00-10.40

Paikka: Skype-kokous

Läsnäolijat: Elina Ruuskanen, oikeusministeriö (pj.)
Mia Luhtasaari, oikeusministeriö (siht.)

Anna Bruun, työ- ja elinkeinoministeriö
Kimmo Halme, sisäministeriö
Martta October, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Minna Piispa, oikeusministeriö
Pekka Heikkinen, Poliisihallitus
Peter Levlin, valtakunnansyyttäjän toimisto
Pirjo Lillsunde, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
Terhi Heinilä, Naisjärjestöjen Keskusliitto

PÖYTÄKIRJA

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 09:01.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen (liite 1)

Hyväksyttiin muistio muutoksitta.

3. Torjuntaohjelmaan liittyvät ajankohtaiset asiat

Todettiin ohjelman julkistamisen menneen hyvin ja siitä saadun palautteen olleen pääasiassa positiivista.

- a. Ohjelman ruotsinkielinen versio julkaistaan pian. Työryhmälle ilmoitetaan, kun se on julkaistu. Toimenpiteet käännetty myös englanniksi. Toimitettu työryhmän omaan käyttöön.

- b. Ohjelman Twitter-tili (@nkvojelma) on avattu. Päivittäjinä Ruuskanen, Luhtasaari, Kostiainen

4. Torjuntaohjelman toimeenpanoon varatut vuoden 2020 valtionavustukset

Valtionavustushaku oli auki 22.10.-30.11.2020. Koko vuoden 2020 määrärahat jaetaan avustuksina. Hakemuksia saatiin yhteensä 19. Hakemukset on käsitelty ja arvoitu (OM: Ruuskanen, Piispa & Luhtasaari + syyttäjiltä Levliniltä & Hakavuorelta pyydetty kommentteja kahdesta erityiskoulutushankkeeseen saadusta hakemuksesta.) Päätökset avustuksista tekee oikeusministeriön Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosaston osastopäällikkö Koivisto Ruuskanen esityksestä viikolla 53. Päätöksen ilmoitetaan hakijoille päätökset ja asiasta tiedotetaan 7.1.2021.

Haettavissa oli neljä kokonaisuutta, joista esitetään seuraavaa (luottamuksellisesti ennen virallista tiedotetta):

- a. Poliiseille, syyttäjille, tuomareille ja oikeusavustajille järjestettävä erityiskoulutus naisiin kohdistuvan väkivallan ilmiöalueista. Jaettavan avustuksen määrä: enintään 300 000 euroa.
  - 1. Hakemuksia saatiin 5.
  - 2. Esitetään rahoitettavaksi hanke, jonka päähakijana Mieli ry, Suomen mielen-terveysseura/ RIKU.
- b. Hanke, jossa kannustetaan suomalaisia pelistudioita moninaistamaan pelien sukupuolirooleja ja pelien maailmankuvaa. Jaettavan avustuksen määrä: enintään 50 000 euroa.
  - 1. Hakemuksia saatiin 1.
  - 2. Esitetään rahoitettavaksi hanke, jonka hakijoina Naisjärjestöjen Keskusliiton ja We in Games Finland ry.
- c. Naisiin kohdistuvan ja kunniaan liittyvän väkivallan vastaisen järjestötyön rahoittamista maahanmuuttajayhteisöissä. Jaettavan avustuksen määrä: enintään 40 000 euroa.
  - 1. Hakemuksia saatiin 10.
  - 2. Esitetään rahoitettavaksi hanke, jonka hakijana Irakin naisten yhdistys ry
  - 3. Lisätään päätökseen yhteistyöhön viittaava kirjaus THL:n kunniaan liittyvän väkivallan koordinaattoriin kanssa.
- d. Hanke, jossa lisätään opettajien ja opettajaksi pätevöityvien osaamista väkivallan tunnistamisesta ja puheeksi ottamisesta laatimalla ja levittämällä aihetta käsittelevää materiaalia. Jaettavan avustuksen määrä: enintään 10 000 euroa.
  - 1. Hakemuksia saatiin 3.
  - 2. Esitetään rahoitettavaksi hanke, jonka hakijana Tampereen yliopisto.

5. Vuonna 2021 toteutettavat/käynnistyvät toimenpiteet

Asiakohtaa varten työryhmäläisiä oli etukäteen pyydetty kertomaan lyhyesti, miten organisaatioiden pääasialliselle vastuulle kuuluvat toimenpiteet on tarkoitus käynnistää/toteuttaa vuonna 2021.

Käytiin katsaus seuraavista toimenpiteistä:

1. Toteutetaan kampanja nuoriin naisiin kohdistuvasta seksuaalisesta häirinnästä. Näkökulmana on sivustakatsojien rooli, eli kampanjalla pyritään näyttämään, miten sivustakatsojat voivat puuttua häirintä- ja väkivaltatilanteisiin ja toimia uhrin tukena. (Elina)
  - Ideoitu OM:ssä, tarjouspyynnön valmistelu alkuvuodesta 2021, kampanja toteutetaan kaksi kertaa vuoden 2021 aikana. Toimittajana Hansel kilpailutettu toimija.
3. Lisätään ammatillisissa oppilaitoksissa opiskeleville tietoisuutta turvallisesta seurustelusta ja tunne- ja turvataidoista yhteistyössä opiskelijajärjestöjen kanssa. (Elina/Satu)
  - Ilmoitusta luonnosteltu OPH:n kanssa. Haku aukeaa vuoden 2021 alussa.
4. Levitetään ja tuetaan olemassa olevien opetusmateriaalien käyttöönottoa perusopetuksessa ja lukioissa turvallisesta seurustelusta ja tunne- ja turvataidoista. (Satu - poissa)
  - Alustavaa keskustelua käyty
10. Järjestetään oikeusavun neuvontapalveluun osallistuville koulutusta naisiin kohdistuvasta väkivallasta. (Elina)
  - Syksyille sovittu päivä koulutuskalenteriin. Suunnittelu tarkemmin vuoden 2021 keväällä, työryhmää konsultoidaan.
11. Sisällytetään Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen perusopintoihin, rikosseuraamusalan sosionomikoulutukseen sekä tarjotaan kaikille Rikosseuraamuslaitoksen työntekijöille verkko-koulutus nais erityisistä kysymyksistä. Koulutuksen pohjana on Laurea ammattikorkeakoulussa laadittu verkkokurssi ”Nais erityisyys rikosseuraamusalalla”. (Minna)
  - Sovittu Laurean kanssa, tietty paikkamäärä RISEn henkilöstölle. Kaksi koulutusta 2021.
12. Koulutetaan Rikosseuraamuslaitoksen työntekijöitä naisiin kohdistuvasta väkivallasta, väkivallan puheeksi ottamisesta, väkivallan puuttumisesta ja riskinarvioinnista sekä siitä, miten väkivallalta tulee ottaa huomioon laitoksen työssä. Laaditaan materiaalia ja ohjeistus. (Minna)
  - Hankkeistettu ja suunnitelma tehty RISEssä
  - Ensin laaditaan viranomaisohje, koulutukset sen jälkeen
14. Koulutetaan turvakotien työntekijöitä digitaalisesta väkivallasta ja vainosta. (Martta)
  - 2020 laadittiin kartoituslomake, josta koulutettu ja viety sisään
  - Kun moduuli valmis, kartoituslomakkeen käytöstä koulutetaan työntekijöitä
15. Lisätään THL:n verkkopohjaiseen Luo luottamusta – puutu väkivallan -koulutukseen uudet moduulit kunniaan liittyvästä väkivallasta ja digitaalisesta väkivallasta. (Martta)
  - Alustavaa pohdintaa suhteessa kunnian liittyvän väkivallan koordinaattorin tehtäviin (moduulin suunnittelun ja asiantuntijaverkoston työ).
  - Toteutetaan perättäisinä vuosina. Kunnian liittyvän väkivallan moduuli jo
20. Tuotetaan ohjeita ja koulutetaan MARAK-työryhmiä kunniaan liittyvästä väkivallasta ja digitaalisesta väkivallasta. (Martta)
  - Tuleviin vuosikoulutuksiin temaattiset käsittelyt molemmista teemoista.
21. Kehitetään yhteistyössä järjestöjen kanssa poliisille käytännön työvälineitä käytettäväksi esitutkinnassa kunniaan liittyvän väkivallan tapauksissa. Työvälineitä levitetään kaikille poliisilaitoksille. (Pekka)
  - Helmi-2021 verkostokokous, jossa käsitellään turvallisuustyökaluja ja paikallista yhteistyötä järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä.
23. Suunnataan valtionavustuksia seksuaali- ja väkivaltarikollisten toimintaohjelmiin, laaditaan rahoitettavien ohjelmien laadullinen kriteeristö ja palveluohjauksen mallinnus. Kriteeristöissä huomioidaan mm. uhrin turvallisuus ja ihmisoikeudet, väkivallan ylisukupolvisuus, väkivaltakäsitteen moninaisuus. Kriteerit perustuvat tutkittuun tietoon ja hankkeessa tehtyyn vaikuttavuusarviointiin. (Minna)

- Valtionavustukset myönnetty (Ensi- ja turvakotien liitto, Lyömätön Linja & Viola)
  - Krimo tekee vaikuttavuustutkimusta
  - Laatukriteerit laaditaan vasta ohjelmakauden loppuvaiheessa (2023)
24. Selvitetään pohjoismaisia tekijäohjelmia ja niiden soveltuvuutta lähisuhdeväkivallan tekijöiden parissa työskentelyyn vankiloissa. Otetaan Rikosseuraamuslaitoksessa käyttöön Suomeen soveltuva ohjelma. (Minna)
- Hankkeistettu ja suunnitelma tehty RISEssä
  - Europrisin verkoston kokous helmi-2021, jossa käsittelyssä eri EU-maissa olevat ohjelmat, joista voidaan tuoda oppeja Suomeen.
25. Parannetaan lähisuhdeväkivallan seurauksena syntyvän palveluntarpeen mukaisten palvelujen saatavuutta, oikea-aikaisuutta ja jatkuvuutta varmistamalla tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman yhteydessä, että alueilla kehitetään lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinoituja palveluja. Huolehditaan peruspalvelua kehitettäessä avopalveluiden saatavuudesta sekä uhreille että tekijöille. Työssä huomioidaan nais erityisyys ja vähemmistöt. (Pirjo/Martta)
- THL:n perustyötä.
  - Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –ohjelmien alueelliset suunnitelmat käyty läpi ja tuetaan niitä, joissa lähisuhdeväkivalta mukana.
27. Perhekeskustoimintaa kehitettäessä varmistetaan ammattilaisten lähisuhdeväkivallan puheeksi ottamisen, varhaisen tunnistamisen ja laadukkaan kirjaamisen osaaminen. Lisäksi varmistetaan, että perhekeskuksissa on tieto saatavilla olevista väkivallan ehkäisyyn ja uhrin tukemiseen erikoistuneista palveluista. Tuetaan alueellista yhteistyötä myös järjestöjen kanssa, jotta varmistetaan asianmukaisten palvelujen saatavuus väkivallan uhreille, väkivallalle altistuneille lapsille sekä väkivallan tekijöille. (Pirjo/Martta)
- Perhekeskusverkostoon varmistetaan osaaminen kouluttamisella ja alueellisten järjestöjen tiedon jakaminen. Koulutukset alkavat tammikuussa Barnahus-kokonaisuudella.
  - Alueellista ja paikallista työtä tehdään monen toiminnon kautta, joita tuodaan koordinoitusti yhteen.
28. Perustetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen valtakunnallinen resurssi- tai osaamiskeskittymä kunniaan liittyvästä väkivallasta. (Pirjo/Martta/Anna)
- Käynnistyy vuoden alusta, ensimmäinen valmistelukokous pidetty (THL, STM, TEM, OM)
30. Tehdään tutkimus tapahtumaketjuista naisiin kohdistuvissa parisuhdesurmissa. (Elina)
- VN TEAS haku aika on auki tammi-2021 alkuun.
32. Toteutetaan Suomessa EU:n Gender-Based Violence -survey. (Elina)
- Käynnistyminen etenee aikataulussa.

Toimenpiteistä toteuttamiseen tarvittavat määrärahat tulevat oikeusministeriön ulkopuolisten organisaatioiden käyttöön siten, että oikeusministeriö myöntää ko. tahoille käyttöoikeuden omalle toimintamomentilleen.

6. Muut asiat

- a. Tiedoksi: NAPEn uudelleen asettaminen kaudelle 2021-2025 käynnissä.
- b. Toivomus saada tilannekatsaus lainsäädäntö- ja kampanjahankkeiden etenemisestä vuoden 2021 kevään kokouksissa.

7. Seuraava kokous

Ehdotus, että työryhmä kokoontuisi kolme kertaa kevään 2021 aikana. Todettiin aiheina toimeenpanon seuranta ja lainsäädäntöhankkeiden esittelyt. Toive, että kokoukset siirrettäisiin Teams-alustalle.

Puheenjohtaja toimittaa kevään kokouksien kalenterimerkinnät myöhemmin.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti työryhmää yhteistyöstä vuoden 2020 aikana. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10:36.